

Slovenski dom

Štev. 165

V Ljubljani, ponedeljek 22. julija 1940

Leto V

Predsednik Južnoafriške unije odgovarja kanclerju Hitlerju

General Smuts je v radijskem odgovoru navedel razloge, zaradi katerih lahko Anglija nadaljuje vojno in kako si zamišlja ureditev Evrope ona

London, 21. jul. o. Reuter poroča: General Smuts, državni predsednik Južnoafriške unije, je imel danes po radiu govor o smislu nadaljevanja sedanje vojne. Govor se lahko smatra kot prvi uradni odgovor na izvajanja nemškega kanclerja in na njegovo mirovno ponudbo. V govoru, ki ga je sicer označil kot izraz svojega osebnega mnenja, je med drugim dejal:

»Milijoni ljudi v svobodnih deželah angleškega cesarstva se sprašujejo zdaj, česa lahko Anglija pričakuje pri sedanjem stanju vojne in kakšen bo mir, ki bo prišel iz tega spopada na življenje in smrt.

Dodaj so Nemci imeli nepretrgano vrsto zelo vidnih uspehov na Poljskem, Norveškem, v Holandiji, Belgiji in nazadnje največjega in najpresenetljivejšega v nepričakovanem zlomu Francije. Teh uspehov Nemci niso dobili samo zaradi številčne premoči, marveč tudi zaradi boljše opreme, tehnike in vojnega vodstva. Njihovi dosedanja naporitki so bili presenečeni in prehiteni in zdelo bi se, da je Nemčija nepremagljiva. To mnenje nemška propaganda izkorišča in pravi, da je vojna že dobljena in da je treba samo še dati milostni udarec Angliji.

Marsikateri narodi, ki so malodušni po naravi ali pa gledajo samo površno, sprejemajo to nemško stališče in se jim zdi, da čaka Anglijo enaka usoda kakor Francijo. Toda to je velika zmot.

Angleški primer je zelo različen od vsake druge države. Ne mislim zmanjševati nevarnosti nemškega napada na Anglijo, poudariti pa hočem dveje:

1. Nobena armada ni premagana, če kdo odreže od nje manjše, oddaljeneje dele in jih loči od glavne sile. Zajetje takih edine je dogodek postranskega pomena za izid glavne bitke. Kdor vidi v tem poraz glavne armade, se moti, o čemer pravi vsa vojaška zgodovina.

Poraz Francije ni tak majhen dogodek, marveč je najhujša katastrofa modernega časa, ki jo je treba pripisati nesposobnosti francoskega vrhovnega poveljstva, notranji politični razcepljenosti in neodločnosti njenega političnega vodstva v najusodnejših trenutkih.

2. Angleški narod pa je danes združen, kakor ni bil še nikdar v svoji zgodovini, pod sijajnim, pogumnim in upoštevanim vodstvom. Tudi angleško vojno vodstvo je tako. Prazno je torej govoriti, da bi bila Anglija poražena dokler ne dobi smrtnega udarca. Nemčija ne bo zmagała dokler ne bo obvladala angleške vojske, zakopane v otoški trdnjavi. Napad na Anglijo predstavlja drugačno nalogo, kakor napadi na druge države. To kaže že umik izpred Dunkerquea, kjer se je navzile vsestranskim nemškim napadom ob sodelovanju angleških mornarice in letalstva, rešila vsa angleška ekspedicijska vojska iz Francije. Če se Nemcem ni posrečilo uničiti angleške vojske na tako majhnem prostoru, kakor je Dunkerque, je le malo upanja, da bi se jim kaj takega posrečilo na tako ogromnem prostoru, kakor je Anglija, kjer je obramba pojačena z moralnimi in drugimi čini-

telji. Sodelovanje angleških pomorskih in zračnih sil pri Dunkerqueu, je dokazalo, da je Anglija nezavzetna trdnjava. Če Nemčija ta napad izgubi, je izgubila vojno. Če pa napada na Anglijo ne bo izvedla, jo je tudi izgubila. Potem se bo Anglija obrnila v napad proti Nemčiji, vojna v Evropi se bo spremenila v dolgo vojno, kar bi bilo usodno za nemške načrte.

Naš namen v sedanjí vojni je osvoboditev Evrope in njena nova ureditev v novi ustvarjalni svobodi.

V nadaljevanju svojega govora je Smuts slikal, kakšna bi po njegovem bila nova Evropa, če bi zmagała Nemčija, nato pa je dejal:

»Mi pa hočemo svobodno Evropo, svobodno za posameznika in za narode, svobodo za osebni in narodni razvoj, kjer bo vsakdo lahko nadaljeval svojo zgodovinsko nalogo za napredek človeštva. S svobodo pa mora seveda biti združena disciplinirana organizacija, katere je manjkalo Zvezi narodov. Nova Zveza narodov bo morala to napako odpraviti. V novi Evropi kakor si jo zamišljamo mi, bo prosto koristno tekmovanje med narodi, prosto denarstvo, v njej bo vladala socialna pra-

vičnost in mednarodna pravica brez sile ter trajen mir. V taki novi ureditvi ne bo prostora za samozvane voditelje. Vsak narod bo skupnost prostih mož in žena, mednarodna družba pa bo skupnost prostih narodov.

To je naš odgovor na nasprotno izzivanje, ki ga bomo odbili z vso silo, katero nam je dal Bog.

London, 21. julija. AA. Reuter: Nedeljski listi razlagajo Hitlerjev govor ter soglasno odklanjajo mirovno ponudbo in naglašajo, da mora Anglija nadaljevati boj za mir, ki ga ne sme narekovati Nemčija temveč ga mora narekovati Anglija. Vsak poizkus, ločiti narod od vlade, bo v Angliji obsojen na neuspeh. Noben narod ni ljubil bolj miru, slonečega na svobodi in pravici, kakor angleški narod.

»Sunday Times« poudarja, da Anglija ve, da vojna še ni končana, toda ona je odločena nadaljevati jo do zmage. Glasilo delavskih strokovnih zvez pravi, da angleški narod sedaj ve, kakšen bo odgovor Anglije na govor Hitlerja. Angleški narod je trdno odločen nadaljevati boj ter dajati skrajni odpor proti vsakemu zavojevanju.

Baltiške države so se „prostovoljno“ vključile v Sovjetsko zvezo

London, 21. julija. o. Kakor poroča DNB, je litvanski zunanji minister danes podal izjavo v parlamentu, da je Litva sovjetsko-socialistična republika. Nadalje je izjavil, da se bo v Litvi takoj uvedla sovjetska ustava. Litvanska vlada je sprejela sklep, da se bo Litva pridružila Sovjetski Rusiji (kar je bilo po volitvah, ki jih je izvedla v Litvi sovjetska policija, treba tudi pričakovati).

Parlament je sprejel nato zakon o priključitvi Litve k sovjetski uniji. S tem v zvezi je poslal parlament vrhovnemu svetu ljudskih komisarjev v Moskvi prošnjo, naj se Litva sprejme v zvezo sovjetskih socialističnih republik. Seja je bila nato prekinjena.

Nemški letalski napadi na Anglijo, angleški na nemška industrijska središča

Angleški uradni seznam letalskih izgub in civilnih žrtev

Berlin, 21. jul. o. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so izvedla v noči med 20. in 21. julijem bombardiranja v južni in srednji Angliji ter New Castleu. Bombardirala so vojaške objekte ter industrijske naprave. Povzročila so več požarov. Bombe nemških letal so zadale tudi eno križarko in dva rušileca. Nad Rokavskim prelivom so bili zračni boji ter je bilo ob tej priliki zbitih 8 sovražnih letal. Na drugem mestu je bilo zbito še deveto sovražno le-

talo. Ponoči so sovražna letala metala bombe v severni in zahodni Nemčiji ter Holandiji. Več bomb je padlo na neko mesto v severni Nemčiji. Ubilih je bilo sedem ljudi. Nad Nemčijo je bilo zbitih 9 sovražnih letal. Napad so bili tudi na več drugih krajih, toda bili so odbiti. Včeraj je sovražnik izgubil 22 letal. Pet nemških letal se ni vrnilo v oporišča.

London, 21. jul. o. Reuter. Angleška letala so v soboto zvečer bombardirala Wilhelmshaven in Emden, kjer so povzročili večjo škodo nemški vojni mornarici. Druga letala so bombardirala v Hamburgu in Bremenu vojaška skladišča in petrolejske rafinerije ter povzročila večje požare. Ravno tako so ostala letala bombardirala rafinerije in tovarne v srednji Nemčiji, v Porurju in Belgiji.

Angleži so izdali uradno poročilo o izgubah nemških pilotov, ki so bili ujeti ali ubiti nad Anglijo od 18. junija do današnjega dne. Nemci so izgubili 426 letalcev, to je posadko 89 bombnikov in 70 bojnih letal. Angleži pa so izgubili 24 bojnih letal in 20 letalcev, ker so se ostali rešili s padali.

V tem času pa je bilo ubitih od letalskih bomb 336 civilistov, 476 pa ranjenih. To število pa ne presega števila prometnih nesreč.

Nemški guverner na Poljskem o položaju dežele

Berlin, 20. julija. AA. DNB. »Europäische Review« objavlja v zadnji številki članek ministra in generalnega guvernerja Francie o delu nemške uprave v zasedenih poljskih krajih. V članku pravi generalni guverner Frank, da se naloge nemške uprave gibljejo v dveh glavnih smereh. Na eni strani je treba zavarovati sosednje nemške vzhodne kraje, na drugi strani pa je treba urediti upravo, ki odgovarja interesom Nemčije in interesom nemškega življa. Delovanje uprave je znatno oteženo zaradi opustošenja, ki ga je zapustila vojna. Potreben je bil največji napor, da bi se z načrtnim delom in dobro organizacijo zagotovila predvsem prehrana prebivalstva, uredili valutni odnosi in vredila javna varnost. Temu delovanju se je treba v prvi vrsti zavežati, pravi dr. Frank, da so se začele celiti rane, ki jih je vojna prizadela poljskemu narodu. Zdal lahko že vsak Poljak, ki hoče delati, dobi kruh. Za poljsko prebivalstvo obstaja še naprej poljsko sodstvo, v kolikor ne predvidevajo posebni predpisi nemških sodišč. Nato govori dr. Frank o ukrepih za gospodarsko povzdigo gubernije. Ti ukrepi se nanašajo predvsem na pospeševanje proizvodnje in stabilizacijo cen. Obširno govori dr. Frank o judovskem vprašanju, ki je po njegovem mnenju eden najvažnejših problemov zasedenih krajev. Za judje je uvedeno obvezno delo, judovskim krajevnim skupinam pa je dana gotova avtonomija.

Naročajte Slovenski dom!

Italijanske napovedi o bližnji ofenzivi proti Angliji

Rim, 21. jul. b. V fašističnih krogih trdijo, da bo Nemčija, če pride do nadaljevanja vojne, poskušala izvesti naskok na britansko otočje, do čim bi Italija napadla Anglijo na drugih točkah. Začetek teh vojnih operacij je samo še vprašanje nekaj dni. Hitler počaka do torka, da bo slisal odgovor britanskega predsednika vlade Churchilla.

»Regime Fascista« piše, da bo nemško letalstvo London in druga angleška mesta spremenilo v prah in pepel, če se Britanija ne vda.

Vrnitev križarke „Sidney“ v Aleksandrijo

Aleksandrija, 21. jul. o. Reuter. Včeraj se je vrnila angleška križarka »Sidney«, ki je potopila italijansko križarko »Bartolomeo Colleonic«. Na obali se je zbralo veliko ljudi, ki so vzklicali angleškim mornarjem. Angleži so izkralji 545 italijanskih ujetnikov, katere so poslali v koncentracijska taborišča.

Križarka »Sidney« se je vrnila v Aleksandrijo nepoškodovana, kljub temu, da so jo neprestano zasledovali italijanska letala.

London, 21. jul. Reuter. Angleška letala so bombardirala Gobruk ter uničila eno petrolejsko ladjo. Nadalje so bombardirala prevozne ladje za čete in skladišča, kjer se nahaja vojaški material. Angleško poročilo trdi, da so vsa letala srečno vrnila.

Nekaj uradnih podatkov o športnih napravah v Sovjetski Rusiji

Moskva, 21. julija. Tass: List »Večernaja Moskva« objavlja članek sovjetskega športnega strokovnjaka Ozolina v zvezi z današnjimi športnimi prireditvami v Moskvi. Članek med drugim vsebuje uradne podatke o številu športnih igrišč v Sovjetski Rusiji. Vsako leto, piše list, kačeta vlada in stranka navede zanimanje za telesno vzgojo mladine. Športne organizacije v Sovjetski Rusiji imajo sedaj 4000 športnih igrišč za večje prireditve, 45.000 igrišč za basket-bal in odbojko, 6000 smučarskih terenov, 500 velikih plavalnic, čez tisoč teniških igrišč itd. V vseh večjih mestih so zgrajeni veličastni stadioni. V Moskvi bo v kratkem dograjen največji športni stadion na svetu. Lahko-

atletični, plavalci, nogometaši, kolesarji, motociklisti, smučarji in drugi športniki imajo vsakodnevno strokovne vaje ter delajo za zvišanje športne ravni v državi.

Zahteve po obračunu s framasoni pri nas

Belgrad, 21. julija. m. Današnje ponedeljsko »Vreme« objavlja pod naslovom »Masoni« daljši uvodnik, v katerem dr. Gregorič prikazuje vso škodljivost masonske lože v naši državi. Med drugim v tem članku poudarja, da novi čas zahteva, da se odločno naredi konec delovanju proslozidarstva. Ne smejo biti več lože, odkoder bi se postavljali ljudje na položaje na podlagi stopnje svoje zvestobe masoneriji. Po zaslugah, sposobnostih, po zvestobi do naroda in po službi za njegove koristi se morajo izbirati tisti, ki bodo vodili materialno, kulturno in politično usodo države. Ne sme se trpeti še dalje, da bi ljudje, ki so sposobni, izurjeni in delovni ter takšni, ki ljubijo narod in ki želijo vse svoje moči staviti v njegovo službo, uničevali in metali v blato klevet in intrigo, ki se kuhajo v ložah, samo zato, ker niso masoni, ker imajo hrbenico in ker jim je njihov narod bliže kakor pa brezimne tajne družbe in klike, ki jih vodi nekdo iz tujine. Jugoslavija je pred prenosovami. V njenem narodnem in socialnem življenju se kažejo oblike novega reda. Masoni so tisti, ki nasprotujejo danes z vsemi silami uresničitvi vse obsegaajočega programa obnove. Upirajo se, ker branijo svoj položaj, svoje sinokure, svoje vplive. Ljudstvo se pred njimi ne sme ustaviti. Vse, kar je med njim in njegovo bodočnostjo, se mora odstraniti, če ne prostovoljno, pa s silo.

Hrvaška — Madžarska 3:2 Asboth je premagal Punčeca

Zagreb, 21. jul. b. Zadnji boj med zastopniki madžarskega in hrvaškega tenisa se je končal z izidom 3:2 za Hrvaško. Asboth je premagal Punčeca v treh setih in sicer z 6:3, 6:4, 6:1. Mitja pa je premagal Sipetija z izidom 6:3, 7:5, 7:5.

Vesti 22. julija

Za novega vrhovnega poveljnika angleške vojske je imenovan general Allan Brook, ki je poveljeval drugemu angleškemu armadnemu zboru v Franciji in ima veliko zaslug za rešitev angleške vojske izred Dunkerquea. Dosedanji vrhovni poveljnik, general Ironside, je zapustil to mesto in je povišan za maršala.

Pri zadnjem naboru v Ameriki je bilo vpisanih novih 312.000 vojnih obveznikov in sicer iz letnika 1907. S tem se je število ameriške vojske zvišalo na 4 milijone moč.

Gouverner Gibraltarja je znova povabil prebivalstvo, ki nima posla pri vojnih napravah, naj se čimprej odseli z gibraltarskega ozemlja.

9000 angleških tovarn, ki delajo za državno obrambo, je dobilo od vlade zapoved, naj čimbolj pospešijo proizvodnjo. Tovarne so že zdaj delale po 24 ur dnevno, poroča agencija Reuter.

Predsednik italijanske vlade Mussolini in general Franco sta si za četrto obletnico nacionalne revolucije v Španiji poslala brzojavke, v katerih poudarjata trdno prijateljstvo med Španijo in Italijo, ki je nastalo v skupnem prelivanju krvi za isti vzor.

Druga italijanska križarka, ki je sodelovala v pomorski bitki pri Kreti, kjer je bila potopljena križarka »Bartolomeo Colleonic«, se imenuje »Giovanni dalle Bande Nere« in je sestrska ladja potopljene »Colleonic« ter spada med najmoderneje bojne ladje na svetu.

Novi italijanski poslanik na japonskem dvoru, Mario Indelli, ki je bil dolga leta poslanik v Beogradu, je včeraj izročil japonskemu cesarju svoje poverilnice.

V Atenah so danes slovesno krstili sina grškega prestolonaslednika Pavla. Za botra sta bila italijan, prestolonaslednik ter vojvoda Aosta, ki ju je zastopal italijanski poslanik v Atenah.

Ameriški mornariški minister Knox je izjavil danes, da bo parlament na prihodnji seji sprejel zakon o uvedbi splošne vojaške obveznosti, ker to zahteva vse ameriško ljudstvo.

Bivši tajnik italijanske fašistske stranke Farinacci, je imel danes v Cremoni govor, v katerem je govoril o političnih, socialnih in moralnih razlogih francoskega zloma. Glavni razlog je po njegovem pomanjkanje zdravega političnega mišljenja v Franciji.

Predsednik avstralske vlade Menzies je imel govor na velikem političnem zborovanju in v njem dejal, da bo Anglija nadaljevala vojno. Anglija bo sklepala mir po pogojih, ki jih bo postavila ona in ne kdo drugi. Tako poroča angleška agencija Reuter.

Danes se je v Havani na Kubi začelo zasedanje odbora vseameriške zveze. Dopotoval je tja tudi propadli predsedniški kandidat iz Mehike, general Almazan, ki je dejal, da je njegov tekmeč Camacho zmagal z nasiljem in goljufijo in da bo v Mehiki kmalu prišlo do revolucije.

V New York je priletel ameriški časnikar Frank Jervas, ki je prebil dosedanje vojno na bojiščih kot poročevalec ameriških listov. Po njegovi sodbi se Anglija ne bo mogla upirati nemškemu napadu.

Na današnji seji francoske vlade so pod predsedstvom maršala Petaina razpravljali o gospodarski obnovitvi Francije in o preskrbi države s tekočimi gorivi.

Nova japonska vlada je bila danes v celoti sestavljena.

Namestnik ameriškega zunanjega ministra — Sumnerja Wellesa, sta obiskala včeraj angleški ter francoski poslanik in razpravljala z njim o tem, kako bi Anglija prevzela skupino letal, ki jih je v Ameriki naročila francoska vlada pred premirjem, potem pa jih je francoska letalonosilka »Bearn« odpeljala na otok Martinique.

Italijanski listi pišejo, da se oblasti v francoski Severni Afriki ne menijo za odredbe osrednje francoske vlade in da še naprej preganjajo Italijane v Tunisu in drugod.

Nemški komisar na Holandskem je imel po radiu govor o nalogah holandskega delavstva in dejal, da dosedanj holandski delavski voditelji niso bili sposobni rešiti važnih delavskih vprašanj in da mora holandsko delavstvo dobiti novo vodstvo.

Egiptovska vlada je sklenila oddati Angliji vse svoje orožje, razen težkega topništva, kakor je to zahtevala Anglija.

Nemški list o pomirjevanju na Balkanu

Monakovo, 20. julija. »Münchener neueste Nachrichten« objavlja članek, v katerem pravi, da se položaj na Balkanu čedalje bolj pomirjuje in da se tako v notranji kakor v zunanji politiki balkanskih držav čuti čedalje bolj trdna tendenca po čim večji nevtiralnosti. Balkanske države se pošteno prizadevajo ohraniti mir in ga utrditi. Proti temu so spletke, ki pa nimajo nobenega učinka, ker so znani krogi, ki jih zamišljajo in so znane tudi njihove metode in njihovi slabi nameni.

Velika domoljubna slovesnost v Somboru

Pri odkritju spomenika pokojnemu kralju Aleksandru je bila tudi veličastna parada naše vojske

Somobor, 21. julija. V prisotnosti odposlanca Nj. Vel. kralja, predsednika vlade Dragiše Cvetkovića, članov vlade ter številnih drugih uradnih predstavnikov in uglednih osebnosti javnega življenja ter predstavnikov korporacij in velikega števila ljudstva iz Bačke in Baranje, je bil danes v Somboru slavnostno odkrit spomenik pokojnemu viteškemu kralju. General je že od večerj ves v državnih zastavah in v zelenju. Z današnjimi vlaki je prispelo v Sombor veliko število ljudi iz okolice v pisanih narodnih nošah. Že ob 8 zjutraj so se zbrale čete vseh vrst orožja z zastavami in godbami na trgu. Ob devetih je bila v hramu sv. Jurija služba božja. Ob 10 je prispel na tribuno pred spomenikom predsednik vlade Cvetković. Množica ga je ob tej priliki toplo pozdravljala. Nekoliko pozneje je prispel odposlanec Nj. Vel. kralja general Ilić. Množice so pri tej priliki priredile dolgotrajne ovacije Nj. Vel. kralju, Nj. kr. Vis. knezu namestniku in kralji.

domu.

Ko je kraljevi odposlanec general Bogoljub Ilić odkril spomenik, je častna četa izstrelila tri salve, godba pa je zaigrala državno himno. Istočasno so topovi izstrelili 21 strel. Spomenik je prevzel nato v varstvo somborski župan. Okoli 11 je poveljnik poljske divizijske pokrajine general Stanovljović v spremstvu načelnika štaba polkovnika za generalštabne posle Sebatija obhodil častno četo in ostale čete, nakar se je začela parada vojske pred spomenikom. Ogromna množica je priredila vojski burne ovacije. Defilirale so protiklopne enote, oddelki s strojinami, motorizirani oddelki, protiletalski topovi, reflektorji, topništvo in oklopni avtomobili. Med svečanostjo so nad trgov krožila vojna letala. Po mimohodu so polagali vence na spomenik. Po mimohodu vojske je bil mimohod Sokolov s konjenico in godbo, gasilcev, železničarjev, četnikov, skavtov in drugih.

Zlata poroka v Zavetišču za onemogle

Danes dopoldne ob desetih so se zbrali pred poslopjem mestnega zavetišča za onemogle v Japljevi ulici ljubljanski častnikarji, ki so bili kot svatje povabljeni k zlati poroki ljubčevnega zakonskega para, g. Miha in g. Elizabete Kreč. Nekoliko po deseti uri dopoldne so se zbrali zastopniki mestne občine in ljubljanski častnikarji. Po kratkih pozdravnih besedah so nato sedli v že pripravljene avtomobile in se odpeljali pred cerkev sv. Petra. Tam je zlatoporočnica sprejela g. Stare, ki ju je v lepem nagovoru spomnil njunega skupnega življenja in dobre volje, ki ju je ves čas vezala. Njegov nagovor je na vse prisotne vplival kar najgloblje.

Po sveti maši, ki jo je opravil g. Stare, so se svatje z zlatoporočnicema odpeljali skozi mesto. Z avtomobili so se povzpeli na Grad, kamor je prvi od jubilatov, g. Miha Kreč, hodil vsako jutro ob lepem in ob slabem vremenu. Ponavadi je bil na Gradu že ob štirih zjutraj. Zdej je žal moral to svojo ljubo navado opustiti, vendar ga sreče še vedno žene gor na lepo Grajsko planoto.

Ker so svatje uganili misel g. jubilita Mihe Kreča, so krenili z avtomobili po končani sveti maši na Grad. Tam so izstopili in se razgledali po okolici, ki je bila srečno razpoložena za opazovanje. Dan je bil jasen in lep. Gore so se ponasale s svežim snegom, ki ga topli dihi žuga in polletja že pomale sproti jemlje.

Z oglada na Gradu so se svatje vrnili v zavetišče. Ob stopnicah so obeh slavljencev že pričakovali njihovi vsakdanji tovariši in tovarišice. Malo sta se ustavila jubilita, ker se je bilo treba fotografirati. Potem pa je ves zlatosvatovski spoved krenil v obednico. Prednica, č. s. Gregorija Čož, je poskrbela, da je bilo slavljenčema, njunim sorodnikom in svatom poskrbljeno za najboljšo. Po okusno pripravljenu zakuski je sledilo odlično pripravljeno kosilo; med različnimi napitnicami, ki so bile ob tej priliki izrečene, je seveda na prvem mestu opomniti tehtne besede direktorja vseh mestnih uradov, g. Jančigaja. G. direktor je nastopil v svojstvu zastopnika mestnega župana, dr. Jure Adlešiča. G. direktor Jančigaj je na zlatoporočnica naslovil naslednji nagovor:

Spoštovana slavljena!

Današnji čas se preraja, svet postaja nov, stare ideje izginjajo, nove vstajajo; kar je bilo še včeraj zlato, se z enim udarom kot ničvedno vrže v pozabljenost in med staro šaro.

Cistost in vzvišenost zakona pa je ostala nedotaknjiva. Prej ko slej tvori močno vez medsebojne skupnosti v državi. Podlaga in predpogoj je narodne moči, volje in njega veličine, cerkvi pa izhodišče morale, katera ga je visoko dvignila in uvrstila med svete zakramente.

Zlata poroka ki obnavlja spomin na pričetek Vajine skupne življenjske poti, zasluži zato tudi v današnjih razburkanih časih, da jo na svetčan na-

čin proslavimo. Mestna občina in njen župan nista zamudila nobene prilike za take proslave.

S pozemskimi dobrotami in srečami nista, spokoga veljajo za Vaju besede, katere je rekel Bog štovana slavljena, nikoli bila obdarjena. Če za Adamu in Evi, ko ju je pahnili iz raja: »V potu svojega obraza uživaj kruh, dokler se ne povrne v zemljo, tako je rekel Adamu in v bolečinah boš rodila otroke, je rekel Evi.«

Zato, spoštovani slavljencev, nikoli nisi mogel zbrisati pota z obraza, ker je to pečat Tvoje trpljenja in socialnega položaja in bolečina je bila trpka družica Tvoja, slavljena.

In vendar Vaju je družila dolgo dobo 50 let skupna pot življenja, kar bi ne bilo mogoče, če ne bi bilo tako kakor nežno poje naš pesnik Gregorčič: »Le ljubav naj zakon sklepa, a čeprav je je ljubav slepa, kajti Bog porok prisilnih neče, v takih zakonih ni sreče.«

Ko vstaja danes pred Vama mladost, ki je kakor vihra hitro odbežala, komaj verujeta, da se je to tako hitro zgodilo. Rada bi to pot, čeprav bi videla pred Vama ovire v pošastni podobni gorja in solza, še enkrat začela, ko bi morda ne zapisala človeku, da gre njegova pot samo naprej, in da se kolo življenja, ne zasuje nikdar več nazaj.

Sedaj sta prispela v ta mirni dom. Veliko družbo imata, a vendar sta sama in osamela. Oni, ki so bili v bolečinah rojeni in zvezani z Vama s krvnimi vezmi, so daleč od Vaju. Morda misli danes daleč v Ameriki Vajin sin na ta slavnostni dan in Vama pošilja vroče želje hvalečnosti za daljno srečo, morda tudi Vajini hčeri v Nemčiji in Bosni prosita za Vajino srečo v jeseni življenja. Zaslužila bi to gotovo!

Malom nadomestilo za Vaše odsotne gratulante pa naj Vama bomo mi, ki Vam želimo še polno lepili in srečnih dni, katere preživita v tem domu, katerega je postavila ljubezen do bližnjega in do onemoglega. V prvi vrsti pa Vama prinašam pozdrave in čestitke našega mestnega župana, ki Vaju ni pozabil in se Vaju spomni z malim darom, katerega Vama tem potom izročam. Zivela!

Besede g. direktorja mestnih uradov, Jančigaja, sta jubilita poslušala vidno ganjena. Iz zadreg je jima je s svojo vedno pripravno besedo pomagal predstavnik mestnega soc. skrbstva, g. Ante Gaber. V prijetnem pogovoru je potekalo popoldne. In ko se je približal večer, so se svatje poslovili od izredno spretnega in agilnega ravnanja tega zavoda, g. Langusa ter njegove ge. so-proge.

Lep datum si je s to proslavo v svoje anale zapisala sedanja uprava mestne občine ljubljanske. Kdo na svetu še toliko skrbi za najbedneje in za tiste, ki si v resnici ne morejo več pomagati — kakor prav mestna občina ljubljanska? Sedanjí upravi gre hvala, da je dandanašnji socialno skrbstvo v našem mestu na zavidanja vredni višini.

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Sobotno lepo vreme je napovedovalo za današnji dan kopalcem in turistom lep užitek, prvič menda v letošnjem letu. Že večerj popoldne so iz Ljubljane hitele velike množice ljudi, ki bi radi vendar enkrat preživeli prijeten dan. Dasi je proti večeru kazalo, da se utegne vreme spreveči, je vendar noč pokazala, da burja še vedno odločno vpliva na razvijanje nebesnih sprememb. Po mirni, mili noči, v kateri je mesec pripravil ljudem, ki se jim ni dalo spati, prijetno uro, je napočilo jutro, ki je z zelenkastim žarom pripeljalo praznični dan. Hlad, ki je zgodnje jutro pri ljublj vsem, ki so zgodaj vstali in pohiteli na kolodvor v upanju, da bodo deležni najlepšega julijskega dne, je že v zgodnjem dopoldnevu odpovedal. Izpodrinila ga je vročina, ki je pol Ljubljane segnala na kopanje, deloma na kopališče SK Ilirije, deloma v Kolečju, še bolj pa na Savo k Štirnu, v Črnuče in v Tomačevo. Po pripeki so se zbrali nenadoma oblaki in rahel poletni dež je nekoliko ohladil ozračje. Nebo se po tem dežju sicer še ni zjasnilo, vendar pa je pokazalo krotkejšo lice, mirnejše, svetlejšo, tudi v jasni zmernejši in prijetnejši. Toda to je bil le videz, kajti proti večeru so se oblaki znova strnili, blisk je sekal nebo, grom je paral velike prostore in preden se je vihl dež, se je tresla zemlja v pričakovanju hude ure. Najhuji del jeze je zadel toplotno severno plat, nad Kamniškimi gorami so sijali bliski, od njih je grom segal prav k nam, in kadar je treščilo, so tisti, ki so se danes spravili na izlete, hvallili sami sebe, da so bili toliko previdni, da so se ob pravem času spravili domov pod streho.

V mestu je popoldne vladal mir. Po ulicah skoraj ni bilo srečati človeka. Nekaj kuharic, nekaj vojakov, nekateri ljudje, ki se niso vedeli kam dati — to je bilo vse občinstvo, ki je danes vsaj za silo oživljalo prometne žile tega mesta. Kina so bila slabo obiskana. Kdo bi pa tudi hodil ob tem času v zahtle prostore, razen tistih, ki itak morajo opravljati svojo dolžnost.

S prvimi večernimi vlaki so se vračali ljudje, polni veselja, polni židane volje, s cvetjem okrašeni, s šopki v rokah, z rožami, ki jih bodo postavili na omarico za čez noč, da jim bo čez teden prijetneje ob misli na veseli dan, ki so ga bili preživeli, in da bodo v duhu z maužo ne- strpnostjo lahko pričakovali prihodnjega prostega dne.

Grom je vpeljal neurje, še preden je napočila

noč. Blisk je razsvetlil somrak in že so se spu- stile vode z višav. Prazne so postale ulice in ljudje, ki so naliivu srečno odnesli pete, so sami sebe pohvalili, ker so našli ob pravem času zavetje.

Toliko je bilo govora o režimu Medarda. On da vedri in oblači, je bilo rečeno. Vendar prav nič ne kaže, da bi letos še veljala stara pravila in stara opazovanja. Dobro, štirideset dni naj bi veljal njegov monopol na urejanje vremena. Zdej so že v kraju, pa vendar se nam zdi, kakor bi bil naš dragi vremenar vzel v zakup še naslednjih deset dni, prav do konca julija. Naj bo že kakor koli, v tem času, ko ljudje uganjajo neumnosti, se prav gotovo ne moremo pričakovati niti nad tistimi, ki urejajo in napravljajo vreme. Dejstvo pa ostane, da če bo do konca julija ostal značajan vremenar tak, kakršen je bil doslej, tudi avgust, ki je že itak napol jesenski mesec, ne bo mogel popraviti zamujenega, ne več napraviti vročine, ki tako godi kopalcem in tako krasno streže žitu. Za lepo zimo se nam maškujeto poletje. Prinaša nam vlago, ki se je nihče ni bil nadejal. Maškujeto se za vse one jasne dneve, ko se brezskrbni ljudje lahko s smučmi orali nedotaknjene snežne poljane na višavah, maškujeto se za vsako pot, po kateri so gozdni delavci lahko spravljali les na postajo.

Današnji dan se je končal z nalivom, ne sicer silovitim, čeprav so ga bliski in grom napovedovali. Kdo ve, če bo razvedritev, ki nastane po tem neurju, držala tudi še ves jutrišnji dan.

Čudno je to letošnje leto in vreme, ki ga spremlja. Po jasni zimi je prišla mrzla, mokra pomlad in zo njo poletje, ki po nalivih pušča sopo- riko, pripeko. V večini slovenskih krajev je uočen plodovi. Kar ni zamorila slana, je potolčila tuda. Težka bodočnost in trde skrbi se obetajo kmetu. Mimo vremenaskih nezdod ga tlači še draginja. Če bi ne bilo upanja, da bomo ob letu oso- rej učakali drugačne čase, potem bi ob upu pomenil zadnje nezgodno zatočišče za vsakogar, ki se je ob začetku leta nadejal boljših časov, kakor jih je doživel lani.

Huda nesreča na Veliki planini

Z večjo družbo prijateljev in znancev se je danes dopoldne podal proti Veliki planini 21 letni delavec iz Zaboršta Rudolf Hrovatin. Hrovatin je

bil zaposlen pri mali žagi podjetnika Antona Skoka v Domžalah. Družba je strumno korakala naprej od Sv. Primoža, toda ko je prišla do Pasjih peči, je nenadoma zaslišala krik na pomoč. Opazila je, da je zmanjkalo Rudolfa Hrovatina. Po- dala se je navzdol in zagledala svojega tovariša ob vznožju pečevja. Hrovatin je padel približno 30 m globoko. Nekdo je stekel do telefona, ki ga ima Kamniška mestna korporacija ter telefoniral v Kamnik zdravniku dr. Polcu. Ta je nemudoma odšel do gostilne Karla Prelesnika, kamor so bili turisti svojega tovariša že prinesli. Dr. Polec je ugotovil, da ima Hrovatin zlomljeno nogo, zlomlje- no roko in prebito lobanjo na čelu. Sledil je tele- fonski poziv ljubljanskim mestnim reševalcem, ki so se s svojim avtomobilom nemudoma podali v Stahovico. Tam so sprejeli ponesrečenca ter ga

prepeljali v ljubljansko bolnišnico. V Ljubljano so prispeli okrog 3 popoldne. Zdravniki se močno boje za Hrovatinovo življenje.

Nesreča v Šiški

Ob tričetrt na 8 je zazvonil telefon na ljubljansko reševalni postaji. Poklicni reševalci so bili po- klicani k policijski stražnici št. 8 v Šiški. Tam so sprejeli na svoje vozilo strojevodjo Mihaela Fišerja ter motorista Franceta Permeta. Strojvodja Fišer je blizu policijske stražnice stopil s tramvaja, v tem pa je že privozil mimo France Perme, ki je Fišerja s svojim motorjem podrl. Reševalci so oba poškodovanca naložili na svoj avtomobil ter ju prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdi se, da nju- ne poškodbe ne bodo zavzele resnejšega značaja.

Drugi dan slovesnosti na čast dr. Mačku

Zagreb, 21. julija. b. Po snočnjem veličastnem sprevodu v Zagrebu, je dr. Maček danes ob 8 v družbi podpredsednika HSS Košutića in tajnika Krnjevića, obiskal nekatere hrvaške kraje, kjer so priredili proslave v njegovi navzočnosti. Dasi ob 8 se je odpeljal v spremstvu svoje žene in ome- njenih dveh svojih najzupnejših sodelavcev na potovanje in se zadržal najprej v Stubicih, kjer je prisostvoval proslavi. Nato je nadaljeval svojo pot preko Bistrice v Ivanjeleni, Dugo selo in Veliko Gorico. Ob 1.30 se je vrnil dr. Vladko Maček v

Zagreb, popoldne je pa obiskal Samobor, Jasko in Pisarjevo.

V Zagrebu je bil zvečer prirejen ognjemet, ki ga pa je nekoliko ovrl dež.

Tujim častnikarjem je zagrebški župan Starčević priredil popoldne kosilo, na katerem je bilo več govorov. Med drugimi je govoril tudi dopis- nik ruske agencije Tass, Poletajev.

Po poročilih z dežele, so bile tudi tam prireje- ne proslave, med drugim v Varaždinu, Čakovcu, Splitu, Sarajevu in na Sušaku.

Kako napredujejo dela v mariborski stolnici

V mariborski stolnici se že od lanske jeseni vsrjšio velike preureitve. Sedaj se v cerkveni no- tranjščini izvršujejo ojačevalna dela v obliki že- lezobetonskih preklad iznad vseh romanskih ločnih konstrukcij. Te preklade imajo namen, da preva- mejo nase vse težo zidovja, stropov in strehe in jo prenesejo neposredno na močne kamnitne sloye, da tako popolnoma razbremene od starosti že prav močno načeto romansko zidavo. Pri teh delih je bila potrebna vsa previdnost in vestnost.

Potem ko so se uredile razbremenilne pre- klade, so pričeli zidarji previdno odpirati stare konstrukcije, ki so bile do tedaj skrite za povsem neurejeno arhitekturo novogotske romantike iz konca stoletja. Po razkritju odprtih je postal cer- kveni tločrt izredno jase in predstavlja tipično tro- ladijsko slojno baziliko. Ladje so sedaj medseboj- no popolnoma povezane, ves vtis je zračen in sve- tal. Kakor je bila prej vsaka od treh ladij omejena, oddvojena, tako so sedaj padle pregrade in sode- lujejo vse tri ladje v skupnem ubranem prelivanju. Tudi iz praktičnih ozirov je tako preurejena no- tranjščina mnogo pridobila. Saj je sedaj možen po- gled na prižnico od vsepovsod in se glavna ladja koplje v luč.

Pretekli teden sta si ogledala restavratorska dela univ. prof. dr. Stele in ban. konservator dr. Mesesnel ter sta skupno s projektantom arh. M. Mušičem obravnavala problem obnovitve starih loč- nih konstrukcij. Pri tem se je sklenilo, da re- stavracija skusa očistiti, kjer je to le mogoče, stare konstrukcije v prvotni kamniti izdelavi; tam pa, kje to ni mogoče zaradi prepregega gra- diva in statično prešibkih slojev, bo dodana ob-

Kongres jugoslovanskih poštarjev v Nišu

Niš, 21. jul. m. V Nišu se je danes pričel kongres jugoslovanskih poštarjev iz vse države. Na kongresu zastopa poštnega ministra njegov pomočnik višji poverjenik dr. Brinski, ki je v svojem pozdravnem govoru med drugim poudar- jal, da poštno ministrstvo sprejema vse upravi- čene zahteve poštarjev ter jih rešuje, kolikor je mogoče. V poštne ministritvu se pripravljajo pravilniki, ki bodo v kratkem objavljeni in ki vsebujejo odredbe, s katerimi se ne samo izbolj- šuje poštna stroka, temveč se izboljšuje tudi ma- terijalno stanje osebja. Po poročilu upravnega odbora o preteklem poslovnem delu se je razvila daljša razprava. Vsi govorniki so poudarjali tež- ko stanje v posameznih poštah strokah zaradi preobremenjenosti poštnega uradništva ter stal- nega povečanja poštnega prometa. V svojih iz- vajanjih so se vsi zavzemali za izboljšanje ma- terijalnega položaja poštnega uradništva. V razpra- vo sta posegla tudi delegata iz Ljubljane Jože Humer in Ela Horvat. Kakor smo že poročali, je glavna uprava pripravila nekatera pravila, po katerih bodo posamezna poštna društva postala avtonomna in bodo včlanjena v Zvezi poštah združenj.

Mussolinijeva zahvala za Hitlerjevo priznanje Italiji

Berlin, 21. julija. o. DNB: Predsednik Itali- janske vlade Mussolini je poslal kancelerju Hitlerju brzojavko, v kateri se mu je zahvalil v imenu Ita- lijanskega naroda za besede, ki so bile naslovljene v zadnjem govoru na Italijo. »Ponavljam vam,« pravi Mussolini, »da bo italijanski narod — pa naj se zgodi kar koli — korakal skupno z vašim do konca, do zmage.« Hitler je odgovoril Musso- liniju s temile besedami: »Zahvaljujem se vam, duce, za prijateljsko brzojavko. Združeni po ide- ologiji in zvezani z bratstvom orožja bosta faš- istična Italija in nacionalno socialistična Nemčija izvojevali zmago.«

Italijanski velposlanik v Berlinu je priredil snoči slavnostno večerjo v čast italijanskega zu-

nanj, ministra grofa Ciana in njegovega spre- mstva. Večerji so prisostvoval nemški zunanji mi- nister von Ribbentrop, vodja nemške policije Himmler, finančni minister grof Schwering-Kros- sigk ter več uglednih državnikov.

Italijansko uradno vojno poročilo št. 42 se glasi: Italijanske zračne sile so izvedle nočno bombardiranje tovarne torpedov na Malti ter po- vzročile velike požare. Vsa letala so se vrnila v oporišča. V severni Afriki je bil zbit angleški bombnik. V vzhodni Afriki so italijanska letala iz- vršila uspešno bombardiranje nekaterih krajev v Keniji in Derberi ter sovražnih položajev pri Kor- muku. Eno italijansko letalo se ni vrnilo v svoje oporišče.

Novi zapletljaji med Romunijo ter Sovjeti in Anglijo

Sovjetska vojska je baje začela prodirati čez novo mejo v Bukovini

Carigrad, 21. julija. m. Časopis »Džumburić« objavlja poročilo posebnega dopisnika iz Bukarešte in v njem pravi, da so sovjetske čete prekorščile mejo, ki jo je bila postavila v prvi svoji znani zahtevi sovjetska vlada. Po tem poro- čilu so sovjetske čete prodirle v severni Bukovini še 12 km naprej od prej določene meje.

Bukarešta, 21. julija. m. Semkaj je prispel an- gleški veleposlanik v Ankari Knatchbull Hugessen ter imel daljši razgovor z angleškim poslanikom na romunskem dvoru Reginaldom Horeom. Poli- tični krogi zatrjujejo, da je do tega sestanka v Bukarešti prišlo zaradi napetosti med Romunijo

in Anglijo. Britanska vlada je baje zagrozila ro- munski vladi z ustavitvijo diplomatskih odnosov v primeru, če bi nadaljevala z dosedanjim svojo politiko proti Angliji, politiko, ki jo je uvedla tedaj, ko je začela odpuščati iz služb in izganjati angleške državljane iz Romunije.

Bukarešta, 21. julija. m. Romunski politični krogi pripisujejo veliko važnost današnjim razgo- vorom, ki jih je imel predsednik vlade Gigurtu z nemškim poslanikom v Bukarešti, Fabriciusom in italijanskim poslanikom Chigijem. Romunski ministrski predsednik je nemškega in italijanskega poslanka povabil na potovanje k Črnemu morju.

Od tu in tam

Na 250 dinarjev za meterski stot je načelno določila cena pšenice vlada. To bi bila cena za najboljšo pšenico, dočim bi bila cena za druge slabše vrste za 10 do 15 din nižja. Tako cena bi dobila za pšenico pridelovalec, medtem ko bi jo moral potrošnik plačati dražje, ker bo treba k osnovni ceni priložiti še stroške prevoza in za službe preprodajalcev. Verjetno je, da bo narasla cena v pasivnih krajih na okroglo 300 dinarjev za stot. Tako vlada sicer ni ustregla zahtevam pridelovalcev žita in prekupčevalcem, ki so zahtevali celo 350 do 400 din za meterski stot, vendar pa je precej udarila potrošniške sloje, za katere se bo kruh podražil, nakar bodo gotovo sledili še drugi pojavi, kakor so na primer razna mezdna gibanja. Verjetno je celo, da bodo prodajalci žita porabili sedanjo ceno za povod, da bodo čez nekaj mesecev spet zahtevali povišanje cen in nazadnje se bodo cene dvignile do tiste višine, katero si žele spekulant in trgovci z žitom. Posebno bodo zaslužili pri podražitvi pšenice trgovci, kajti mali pridelovalci bodo zaslužili morebiti komaj nekaj stotakov. Največjo škodo pa bodo trpeli potrošniki, ki brez dvoma predstavljajo tri četrtine prebivalstva.

Ravnatelj zavoda za zunanjo trgovino in znani gospodarski teoretik hrvaškega kmečkega gibanja dr. Rudolf Bičanin je imel pred nedavnim v Belgradu predavanje o pereh gospodarskih vprašanjih. Govoril je med drugim tudi o tem, da je treba Narodno banko vzeti iz rok 24 delničarjev in jo popolnoma podprati. Sedaj pa se je oglasil v belgrajski Politiki trgovec in član upravnega odbora Narodne banke Tihomir Panič, ki ostro napada Bičanin in pravi, da pravil Narodne banke ni mogoče spreminjati, ker ima banka pogodbeno določeno koncesijo do 1. 1961. in ker zakon določuje, da morajo biti vsi soglasni s tem, da se banka preuredi. Dalje pravi Panič, da ima vlada tako in tako večino v upravnem odboru in da ima s tem vedno moč, da izvede vse ukrepe, ki jih smatra za potrebne na denarnem trgu. Delničarjev pa ne sme nihče preganati, kakor to predlaga Bičanin, kajti ti ljudje so po Paničevem zatrdilu vložili svoj trud in kapital v banko in so si torej zaslužili pravico v njej sodelovati. Končno pravi Panič, da bi bilo treba Bičanin pognati iz državne službe, ker pisari in govori za spremembo obstoječega reda in ker govori tudi za odpravo zasebne lastnine. In kaj takega državni uradnik po Paničevem mnenju ne sme storiti.

Pomanjkanje sladkorja v prosti prodaji so po pisanju zagrebškega časopisa krive izključno sladkorne tovarne, ki so zalogo skrile in jih nočejo vreči na trg. Od povoda so prihajale pritožbe, da sladkorja zmanjkuje, čeprav je bila vlada rekla, da je sladkorja dovolj in da je zaradi dobre letine sladkorne pese ostalo za okroglo 3000 vagonov sladkorja več kakor pa običajno letno porabi naša država. Hrvaške oblasti so se začele za pojav zanimati in so ugotovile, da so sladkorne tovarne enostavno odtegnile prometu okrog 1800 vagonov sladkorja in ga skrile v svojih skladiščih, ker se, nadejajo, da bo vlada za novo kampanjo dovolila višje cene, najmanj pa 1 dinar pri kilogramu. Zato je treba pričakovati, da bo oblast stopila na prste spekulantom in da bo naredila potreben red in s tem zaščitila potrošnike pred nelepimi naklepi tovarnarjev.

V Belgradu bodo še letos začeli graditi monumentalno palačo Teslovega elektrotehničnega inštituta. Palača bo veljala okrog osem milijonov dinarjev, med tem ko bodo za najbolj nujno potrebne predmete in stroje ter za notranjo opremo porabili štiri milijone dinarjev. Zavod bo imel namen, osredotočiti vse raziskavanje jugoslovanskih strokovnjakov na polju elektrotehnike in tako nadaljevati izročilo, ki mu je dal tako močan poudarek svetovno znani izumitelj srbski rojak Nikola Tesla v Ameriki. Teslov zavod v Belgradu bo imel 50 članov, od katerih pa bo najmanj 30 domačin, ostalo pa bodo lahko tuji, ki so si pridobili zasluge za raziskavanje na polju elektrotehnike. Obenem bo zavod podeljeval vsako leto zlati Teslovo kolajno tistemu učenjaku, ki si je tisto leto pridobil največ uspehov. Zavod bo dobival stalno podporo od države, druge dohodke pa bo zbiral iz svojih del, ki jih bo prezemal na terenu.

Mesto neveste je moškega, preoblečenega v žensko, pripeljal domov musliman Azir Selimović iz Blata pri Podujevu. Azir je bil že 30 let star. Rad bi dobil mlado vdovo Sabילו Ademović za ženo, toda imel je premalo denarja, da bi jo kupil. Ker pa je le vedno pritiskal pri Sabilinih bratih, je Smail Ademović nazadnje sklenil, da bo naredil šalo. Pregovoril je svojega prijatelja Murata, nato pa sklenil z Azirjem dogovor, da mu bo sestro prodal za 500 din. Azir je dobil svate, ki so ga spremili zvečer do nevestinega doma. Izročil je nevestinemu bratu 5 stotakov in kmalu nato se je prikazala ženska z zakritim obrazom. Zenin in svatje so veseli odšli proti Azirovemu domu, toda tedaj je zapihal močan veter in potegnil nevestice feredžo z obraza. Tedaj so se pokazali brki in brada. Svatje so spoznali, da so bili potegnjeni in so skočili, da bi Murata, ki je bil v žensko obleko preoblečen, temeljito preklestili. Murat se je rešil s tem, da je pobegnil v gozd. Prevarani in potegnjeni Azir pa je stvar prijavil sodišču.

V ravnateljstvu za zunanjo trgovino preučiše nov načrt za ureditev naše zunanje trgovine. Pri sestavljanju načrta sodelujejo zastopniki gospodarskih ministrstev ter zastopniki tistih gospodarskih organizacij, ki sodelujejo pri izvozu. Sedaj pretresajo sedanje stanje trgovine na podlagi dosedanjih izkustev. Reforma je potrebna zaradi tega, ker je zavod izgubil z dekoncentracijo izvoza popoln pregled, po drugi strani pa je treba v zvezi s preureditvijo države uvesti tak sistem, da bo z novimi razmerami v skladu. Ker pa načrt zaenkrat še preučujejo, v javnost še ni prišlo nobeno obvestilo o načelih novega načrta.

Dalmatinska letovišča bodo imela letos sicer slabšo sezono, vendar pa nikakor obupno, kakor je bilo sicer pričakovati zaradi izostanka tujcev. Tako je na primer v Crikvenici sedaj okrog 1500 gostov, seveda so vsi iz notranjosti države. Tudi v drugih krajih je precej gostov. Prav gotovo pa je, da bodo občine imele manj dohodkov od letoviških pristojbin, kajti tujci so plačevali celo pristojbino, med tem ko imajo domači turisti večino polovično. To pa pomeni za občine precejšen izostanek na dohodkih. Edino Dubrovnik bo letos po vsej verjetnosti precej slabše odrezali. Letovišče so obiskali po navadi imoviti ljudje in v tem smislu so bile zmerom urejene tudi cene. Večina mo so bili v Dubrovniku tujci gostje, ki so bili bolj petični. Samo lani je imelo mesto za 1.370.000 dinarjev dohodkov od letoviških pristojbin, letos pa je prišlo v blaginjo komaj 30.000 dinarjev. Zaradi tega je občina sklenila, da letos ne bo vrnila rednega obroka za svoje posojilo, katero je najela pred leti v Hrvatski štedionici.

Mariborski dogodki čez nedeljo

Maribor, 21. julija.

Prevaran trgovec.

Mariborski trgovec Václav Vošinek je prijavil na policijo, da je priel k njemu mlajši moški, star blizu 18-let, s pismom, v katerem ga naproša inž. Pahernik iz Ruš, naj mu posodi 450 dinarjev. Imel da je v Košakih karambol in da za to nujno potrebuje. Preden je prišel fant k Vošineku, je ta bil tudi telefonsko pozvan. Pri aparatu se je fant lažno predstavil za inž. Pahernika in mu sporočil, da bo neko osebo poslal po denar. Ta predpriprava je Vošineka prepričala, da ga za denar res prosi inž. Pahernik, katerega dobro pozna. Fantu je izročil denar proti potrdilu, na katerem se je podpisal za Franca Jeriča. Ko je inž. Pahernik naslednjega dne prišel v trgovino g. Vošineka, je ta spoznal, da je nasel del prebrisane goljufije.

Zdravniško društvo v Mariboru vabi svoje člane

da se udeležijo poslovnega večera tovarišu profesorju in dekanu medicinske fakultete v Ljubljani dr. F. Hribarju. Poslovni večer bo v torek, dne 23. julija ob 8 zvečer v kazinski dvorani. Udeležbo je prijavitelj dr. Pertlju, splošna bolnišnica, telefon št. 20-27.

Glavo ji je skalpiralo.

Pri nekem posestniku v Sp. Jakobskem dolu so našli. Pri delu je pomagala tudi 52-letna viničarka Marija Tomažič, ki je v mlatinico vlagala snope. Pri tem ji je spodrsnilo in je padla. Jermenje ji je pri tem zgrabilo kite in jo snelo kožo z glave. Pri padcu si je zlomila tudi desno roko in nogo. Sedaj jo zdravijo v mariborski bolnišnici.

Vlomi in tatvine.

Iz garderobe športnega kluba Železničarja na Tržaški cesti je bilo v pretekli noči ukradeno razno perilo športnikov v vrednosti 500 dinarjev. Su-

mijo, da so ta vlom izvršili člani nekega divjega športnega kluba. — Pekovskemu pomočniku Henriku Lozinšku v Mariboru je nekdo izpred neke gostilne ukradel 1000 din vredno kolo. — Tkalcu Otu Resmanu je nekdo ukradel tedensko plačo v znesku 440 din. Denar je hranil v suknjiču, katerega je pustil v tovarni na obealniki poleg njegovega stroja.

Nesreča pri kopanju.

25-letni šofer Franc Pitner se je kopal v Pesnici. Pri skoki v vodo je tako nesrečno priletel na nek trd predmet, da si je močno poškodoval rebra. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

Aretiran potepuh in tat.

Prevaljski orožniki so na cesti srečali nekega sumljivca. Ustavili so ga in ga temeljito pregledali in izprašali. Pri njem so našli 2.600 din, novo moško obleko in nekaj drugih stvari. Iz legitimacij, ki jih je imel pri sebi, so ugotovili, da je to 17-letni Jožef Podlesnik iz Podpece. Fant se je zagovarjal, da si je denar prihranil od plače, ki jo je dobival, ko je delal pri zidarjih. Orožniki so o potepuhovi aretaciji takoj obvestili starše. Od očeta so nato dobili sporočilo, da mu je sin ukradel denar in da je najden denar njegova last. Fant je po izvršeni tatvini, kakor so ugotovili, skrivaj pobegnil čez mejo v Nemčijo, odkoder se je po nekaj dnevih zopet vrnil.

Ugotovljena identiteta.

V Selnici ob Dravi je pred nekaj dnevi Drava naplavila mrtvo truplo. O dogodku so bile obveščene oblasti in razne orožniške postaje. Kmalu nato so ugotovili, da je utopljenec 19 letni pekovski vajenec Alojz Bratuša iz Marenberga. Fant je 3. julija odšel od svojega mojstra v Zalcu v Savinjski dolini. Zaradi nekega prestopka ga je mojster nekaj okregal, nakar je fant odšel in že prej izjavil, da ga ne bodo več videli.

Med mladino v božji naravi...

Obisk na taborih celjskih skavtov in ljubljanskih ter mariborskih planink v Seščah pri Zalcu

Celje, julija 1940.

Poročevalec našega lista se je odzval povabilu celjskih skavtov in obiskal njihov tabor v Seščah pri Zalcu, kjer so ga najgostoljubneje sprejeli. Obiskal je tudi tabor planink, nedaleč od tabornega prostora celjskih skavtov. Celjani so tabor že zapustili, na njihov prostor pa so prišli ljubljanske in mariborske planinke, ki jih vodi prof. Potisek. Kratkim uricam, ki jih je preživel poročevalec med mladino, bodi posvečeno par vrstic.

V Seščah pri Zalcu, nedaleč od Savinje, na lepem, vzvišenem prostoru, ki ga od vseh strani obdaja vrsta smrekovih gozdov, je vstalo plateno naselje: to je tabor Mrkonjičevega stega skavtov iz Celja.

Stopimo bliže.

Že od daleč nas pozdravi visok jambor, na katerem ponosno vihra državna trobojka, ki skavte vedno opominja na prvi člen njihove obljube, da morajo biti vedno pripravljeni staviti svoje mlade sile v službo domovine.

Mišni beli šotori, med katerimi kraljuje 8 m visok idijanski šator ali »teepee«, kakor ga imenujejo, vzbujajo v človeku prijeten vtis domačnosti, tako da se kar ločiti ne more od njih. 17 je vseh. Vsi so v notranjosti tako ljubko urejeni in skrbno postlani, dvignjena ležišča res kar vabijo utrujeno telo, da se na njih odpolje. Težko je reči, kateri izmed šatorov je najlepši urejen, čeprav imajo nekateri v znak posebno vzorne urejenosti pred vhodom »hrastov venec«. Človek kar verjeti ne more, da je možno v tako skritem kotičku ustvariti tako ljubko in domačno bivališče.

V taboru vlada od jutra do večera živahno vrvenje. Skavte se pripravljajo na razne izpitne iz strok, ki so v današnjem času še posebej aktualne, tako da je pravzaprav ves taborni program samo delo in zopet delo. Tukaj si morajo pripraviti skavte vse sami in vsak ve, kaj je njegova dolžnost in jo tudi pravilno pojmuje.

Nekaj še o ljubljanskih dimnikarjih

Prejeli smo:

Ze več let teče spor med hišnimi posestniki in dimnikarskimi mojstri glede zaračunavanja cen za ometanje dimnikov. Vsi dosedanja poskusi, da bi zaračunavanja dimnikarskih mojstrov spravili v sklad z dimnikarskim pravilnikom in cenikom, so ostali brez uspeha. Še vedno pa dimnikarski mojstri izstavljajo takomenovane pavšalne račune. Te račune izstavljajo vsako tromesečje hišnim posestnikom kljub temu, da so taki računi nejasni, pomanjkljivi ter tako postopanje ni v skladu z dimnikarskim pravilnikom, je nepravilno in v škodo hišnim posestnikom, nezasluženo pa v korist dimnikarskih mojstrov.

Hišni posestniki plačujemo vse davčine in moramo izpolnjevati vse obveznosti do pristojnih oblasti, vendar pa ne dobimo nobenih zaslob in pomoči, da bi se odpravile te dimnikarske anomalije. Če pa se hišni posestniki pritožimo pri pristojnih oblasteh, nam samo obljubijo, vendar do zdaj še ni bilo v tej smeri storjenega nič pozitivnega. Milijonske vsote dobijo nepravilno vsako leto od nas dimnikarski mojstri, vendar se oblasti ne zmenijo za njihovo postopanje in ne napravijo temu nepravilnemu zaračunavanju enkrat za vselej konec.

Čemu pa vendar potem imamo pravilnik za izvrševanje in zaračunavanje dimnikarskih del, če se ga ne drže dimnikarski mojstri? Končno se lahko vprašamo, ali smo še gospodarji v svojih hišah ali ne, ker nam dimnikarji po svoje in po svojem preudarku zaračunavajo tudi neizvršena dela ter nam na ta način nalagajo bremena, katerih nismo dolžni plačevati.

Naj navedemo resnici na ljubo v dokaz nekaj primerov.

Po maksimalnem ceniku, Uradni list 91, kos 1. III z dne 16. XI. 1932, je cena za ruski ali valjasti dimnik, pritičje 2 din, za vsako nadstropje pa po 50 par več, torej če to zračunamo za 5-nadstropno hišo: 5 krat 50 par je 2 din 50 par in za pritičje še 2 din, je vsega skupaj 4 din 50 par. Ker se pa v pritičju po predpisu mestnega magistrata in gasilstva vrata odpirajo in se dimnik očisti le vsake tri mesece, se sme taka vsota le takrat računati, dočim zaračunavajo dimnikarski mojstri za ometanje dimnikov, čeprav jih ne ometajo. Torej če vzamemo 5 vrat po 2 din, zneso to 10 din. V Ljubljani pa je približno 8000 hiš in zaslužek dimnikarskih mojstrov znaša mesečno neopravičeno ca. 80.000 din.

Strnjeno nastopimo 22. julija 1940 in pristlimo dimnikarske mojstre, da se bodo vbodoče točno.

Dnevni spored

Zjutraj jih pokliče trobenta s toplih ležišč h gimnastičnim vajam, katerim sledi umivanje, zatem pospravljanje šatorov in nato »smotr« ali pregled ter dvig državne zastave. Naslednje tri ure so namenjene praktičnim vajam v signalizaciji, prvi pomoči, pionirstvu, topografiji, redovnim vajam, poznavanju narave in sploh vsem spretostim, ki jih je skavtski program zelo bogat. Za večerami se do kosila razvedre z različnimi igranji, kuhar in dežurni pa med tem pripravljajo kosilo za lačne želodce. Neverjetno, kako spretno se vrtil takšen mlad fant okrog ognjišča in kako okusno zna pripraviti razne jedi, ki bi še spretnim kuharicam delale težave. Po kosilu je ura molka. Popoldne kopanje, nato praktične vaje skavtskih izpitov, dokler jih piščalka ne pokliče k večerji. Ko se mrak spusti na zemljo, pa se zbere okrog tabornega ognjišča in v noč se oglasi pesem iz mladih grl. Urice ob plapolajočem ognju so res za vsakega dogodek, so najlepši spomini v poznejšem življenju. Tu se vrste šaljivi prizori, vesele popevke, svečani nagovori pa tudi svečani obredi. Ob tabornem ognju polagajo novi skavtje in planinke slovesne obljube in tam tudi krstijo nove brate in sestre. Celjani so imeli letos še precej teh krstov. Poleg znanih imen Vel. Hrasa, Utahe, Bobra, Unkasa, Bivola in drugih so zablestela nova imena kot Železna Pest, Lisjak, Enčarko, Tekumze, Črni Volk, Sinji Galeb in tako dalje.

Ob 10 zvečer jih spet kliče trobenta k potitku, beli šotori zaslanjajo v tihi noči ob popevkah veta, ki se plazi v tiho noč...

Taborn spi, le koraki straže še odmevajo v tiho noč...

Tako je skavtsko življenje na taborn, tako skrito je tudi življenje taborna Mrkonjičevega stega, vendar polno življenja, polno sokov nove mladine, ki se v sedanjih težkih časih še bolj zaveda svojih ciljev in svojih nalog.

Radio

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 22. julija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Operet. venčki (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Magistrov trio — 14 Poročila — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Kreditiranje naše industrije v vojni in miru (dr. Leon Jerovec, Bgd) — 19.40 Objave — 20.10 Ljudsko zdravje v Sloveniji in nalezljive bolezni (dr. I. Pirc) — 20.50 Oktet Fantovskega odseka Rokodelski dom — 21.15 Bolgarska klavirska glasba (prof. L. M. Škerjanc) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Veselo ranjanje (plošče).

Torek, 23. julija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Valčkovi kralji (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Ruske narodne poje Faganelli A., pri klavirju Venturini — 14 Poročila — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Kodela, Dodole in Križari — narodni običaji slavonske Posavine, II. del (M. Markoval, Zgb) — 19.40 Objave — 20 Gospodarski pregled (D. Potočnik) — 20.10 Psihološka dinamika mas (dr. Emil Hrovat) — 20.30 Violinski koncert ge. Fanike Brandl-Jevdjenijevič, pri klavirju prof. M. Li-povšek — 21.15 Koncertni plesi (plošče) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Dve harmoniki (Emil in Janez Malgaj).

Drugi programi

Ponedeljek, 22. julija: Belgrad: 20 Betehov-nova sonata, 20.30 Wildejeva »Florentinska tragedija« — Zagreb: 20. Kom. koncert. — Bratislava: 20.30 Kopalska godba — Brno-Praga: 21 Filh. koncert — Sofija: 20 Simf. koncert — Beromünster: 21 Izseljenska oddaja — Budimpešta: 20.10 Ork. kon. — Stockholm-Hörby: 20.20 lahka glasba — Trst-Milan: 22.10 Ork. koncert Rim-Bari: 20.30 Operetna glasba — Kodanj: 22.20 Klasična kom. gl. — Sottens: 19.25 Brahms-ova sonata.

Belgrajska kratkovalovna postaja: Yua, Yub (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — Yub, Yug (16.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 22. julija: M. Magd. (Majda).

Torek, 23. julija: Apolarin.

Obvestila

Netno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c 20; mr. Murrmayr R.; Sv. Petra cesta 78.

Društvo za podporo ubogih tuberkuloznih otrok v »Smrečinah«, sanatorij Topolšica, priredi v nedeljo, dne 4. avgusta 1940 ob 14 javno tombolo na travniku nasproti gasilskega doma v Topolšici. Čisti dobiček tombole je namenjen za podporo in zdravljenje ubogih tuberkuloznih otrok v drž. zdravilišču Topolšica. Glavni dobitki tombole: 1. slika, okrašena s 40 komadi kovancev po 50 din; 2. moško kolo v vrednosti 1600 din; 3. slika, okrašena s 20 komadi kovancev po 50 din; 4. slika, okrašena s 20 komadi kovancev po 50 din; 5. 50 metrov šifona v vrednosti 650 din; 6. Krupon v vrednosti 500 din; 7. 5 in pol metra blaga za moško obleko v vrednosti 450 din; 8. 85 kg moke v vrednosti 380 din; 9. naslanjač (podložen) v vrednosti 350 din; 10. Hubertov plašč v vrednosti 320 din; 11. Odeja šivana v vrednosti 200 din. — Vrednost glavnih dobitkov znaša 8750 din in več sto drugih pravih dobitkov v vrednosti 8250 din. Skupna vrednost dobitkov znaša 17.000 din. Med tombolo igra godba »Zarja« iz Sočanja. — Zadbore festnine in pijske, kakor tudi za zabavo skrbi Gasilska četa Topolšica.

Jesenice

Jakob Klemenčič — 80 letnik. Danes, vprav na svojega godu dan, praznuje čil in zdrav g. Jakob Klemenčič 80-letni življenjski jubilej. Kdor pozna jubilara, ve, da je bil vedno globoko veren in značajan mož, kakor je še danes. Celih 39 let je bil v službi, kot mož dela pri Kranjski industrijski družbi. V zakonu je bilo 8 otrok, ki so zdaj vsi preskrbljeni. Večer svojega življenja preživlja pri hčerki gospej Antoniji Mulej, gostilničarki na Slov. Javorniku. K mnogim častitkam, ki jih bo danes prejel, mu tudi mi kot značajnemu možu kličemo: Bog Vas ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

Dober bo, kdor ga najde

Prejeli smo:

Váktor Kreve iz Biške vasi v občini Mirna peč na Dolenjskem je ukradel obleko Slaku Jož. iz Repč. Ukradel jo je 10. julija, prodal pa jo je že 13. in 14. julija in sicer v Brslinu pri Novem mestu. Obleko je nosil v vreči. Kdor bi imenovanega Viktorja Kreve morebiti videl, naj ga naznani prvi orožniški postaji.

Telesno najpopolnejši mladenič v New Yorku — Slovenec

Ludvik Sustarič je bil od posebne komisije priznan za telesno najpopolnejšega mladeniča v ameriškem mestu New Yorku.

Pisarniška moč

zmogućna vseh pisarniških del, vajena tudi v trgovini, išče primerne zaposlitve. — Naslov pove uprava »Slovenca«.

Lupine kakava zoper rahitis.

Angleški medicinar prof. E. W. Knapp je odkril, da vsebujejo lupine kakava zelo mnogo vitamina D, ki je važen posebno kot zaščitni in zdravilni pripomoček zoper rahitis. Poskusi, pri katerih so živali krmlili s temi lupinami, so med drugim pokazali, da vsebuje kravje mleko tudi pozimi toliko vitamina D kakor poleti, če dobi žival dva funta lupin v svojo krmo. Tako bi imelo lahko tudi zimska masla prav toliko antirahitičnih snovi kakor poletna.

Umrl nama je po kratki, mučni bolezni, najin ljubljani, edini, nepozabni brat, v 18. letu starosti, gospod

Ivan Lipuš

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, ob 7.15 z Zal na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 20. julija 1940

Vera in Mirko Lipuš

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, umrla naša draga mati, gospa

Ana Kreč roj. Papič

vdova po krojaškem mojstru

Pogreb drage mat pokojnice bo v torek, dne 23. julija 1940, ob pol 3 z Zal — kapela sv. Jakoba — na pokopališču k Sv. Križu

Ljubljana, 22. julija 1940

Zalujoči ostali

Uspehi velikega športnega dne na Jesenicah

Mavsar (S. K. Planina) je postavil nov državni rekord v metu kopja. — Nogometna tekma Gradjanski — Bratstvo 6:5

Jesenice, 21. julija. Včeraj in danes so bile Jesenice priča zanimivih športnih prireditvah. Najgledanejši gorenjski športni klub SK Bratstvo je včeraj 20. julija in danes priredil svojo po vrsti II. športno prireditev. Za to priliko je klub letos poskušal uprizoriti reprezentativna srečanja in čeprav v organizatornem pogledu še ni imel prakse, se mu je poskus v popolni meri posrečil. Povabil je k sodelovanju najboljša table-teniške igralce, odlične bokserje iz Ljubljane in iz Maribora, dalje moštvo zagrebškega Gradjanskega in izvrstne atlete Ilirije in SK Planine. Udeleženci trdijo, da je prireditev uspela v popolnem obsegu. Delavnemu gorenjskemu športnemu klubu gre zato odlično izvedeno športno prireditev, ki ni dala samo odličnih rezultatov temveč tudi med prebivalstvom gornje Savske doline napravila lepo propagando za športno udejstvovanje, polno priznanja.

Boksarji

Zvečer je bila težko pričakovana boksarska prireditev, na kateri so boksači Baloh, Majnik in Ipravac pokazali najprej način boksarskega treninga. Takoj zatem pa so se razvrteli posamezni pari. Razinger (Bratstvo) je zmagal nad Gasperšičem (Hermes) s tehničnim k.o. Majnik (Bratstvo) je zmagal nad Ažmanom (Bratstvo) s knock-outom. Majnik (Bratstvo) je z eno točko razlike zmagal nad Volčičem (Hermes). Borba Mitrovič (Br.) proti Marušiču (Hermes) je po točkah končala neodločeno, vendar so sodniki prisodili zmago Mitroviču. Najinteresantnejša je bila borba med Ipravcem (Pekarski SK, Maribor) in Balohom (Br.), v kateri je zmagal Baloh s 125:105 točkam. Vse borbe so bile fair, zato je publika vsakokrat nagradila borce z velikim aplavzom. Želimo, da bi na Jesenicah prišlo še večkrat do takih nastopov!

Namizni tenis

Prireditelj je igralce za namizni teniški turnir razdelil v tri skupine. V kategorijo posameznikov, moštev in dvojic. Med posamezniki je nastopilo 39 igralcev. Poleg tega 18 moštev in 15 dvojic. Udeležba je bila torej zares prav lepa. Prireditelj je moral kar hiteti, da je lahko včeraj popoldne in danes dopoldne turnir dokončal. Pri tem turnirju so nastopili najboljši igralci Slovenije, med njimi državni prvak Marinko, dalje Lazar (oba Hermes), poleg teh dveh pa so bili pri tekmah tudi drugi igralci iz Ljubljane, iz Celja, Kranja in ostalih bližnjih krajev. Turnir je precej oviral veter. V soboto popoldne se je začelo tekmovanje moštev za prehodni pokal, ki ga je poklonil prireditelj. V semifinale so se plasirali Hermes, Korotan, Planina in Korotan II. Danes dopoldne se je turnir nadaljeval in je v tekmovanju moštev dal naslednje rezultate:

Hermes : Korotan 3:1, Planina : Korotan 3:0. V finalni tekmi je zmagal Hermes z rezultatom 3:1. Planini je pripadla edina točka Merala, ki je premagal Lazara (!).

V tekmovanju posameznikov so se plasirali v semifinale: Marinko (Hermes), Strojnik (Planina), Krečič (Mladica) in Lazar (Hermes). Borbe so se končale takole:

Marinko : Strojnik 2:0, Krečič : Lazar 2:0, Marinko : Krečič 2:0.

Zmagal je torej Hermežan Marinko. V igri dvojic sta v finalu nepričakovano zmagala brata Vrečič iz Celja nad parom Marinko-Lazar.

Turnir je pokazal, da je najboljši igralec gotovo Marinko, ki je za razred boljši od ostalih. Planina je z današnjimi tekmami pokazala, da je tudi njena sekcija za namizni tenis nad vse agilna in da je že danes lahko prištevamo med najboljše v državi.

Organizacija tega turnirja je bila dobra.

Atletske tekme

Glavni dogodek današnje atletske prireditve na Jesenicah je bil Mavsarjev met kopja. Za cel meter in še nekaj centimetrov več mu je sfrčalo kopje boljše kakor je državni rekord. Po objavi rezultata je navzoče občinstvo z velikim navdušenjem in veseljem sprejelo vest, da je Darko Mavsar dosegel nov državni rekord. Mladina se je nagnetila okoli njega mu pomagala nositi trenirke in ga obdajala kot pravega junaka. Pa tudi Mavsar sam je bil svojega uspeha vesel. Cestitkam svojih tovarišev se je zahvaljeval in obljubil, da letos to ni zadnja znamenka. Mavsar je danes resnično v dobri formi. Prihodnji dvoboj med Zagrebčanom Markušičem in našim Mavsarjem bo verjetno prinesel še nov rekord. Mavsarjev novi državni rekord v metu kopja, pa žal ne bo mogel biti priznan, ker na cilju ni bilo dovolj sodnikov. Za priznanje državnega rekorda je namreč potrebnih šest sodnikov, tega pa na Jesenicah ni bilo. Mavsarju naj zato ne bo žal, ker zadržano računamo, da bo to znamko lahko še vrnil.

Drugi lepi dogodek je bila popoldanska štafeta 800 krat 400 krat 200 krat 100. Ta točka je bila med odmorom glavne tekme med Bratstvom in pa Gradjanskim iz Zagreba. Ilirija je postavila dve štafeti, Planina eno, Bratstvo pa tudi eno. Glavna borba je bila med štafeto Ilirije in štafeto Planine. Oba kluba sta postavila v boj svoje najboljše tekače. Ze prva dva tekača Košir (Planina) in Obršek (Ilirija) sta na 800 m nudila izredno lepo borbo. Ves čas je vodil dobri Obršek, v zadnjih sto metrih pa ga je prehitel Košir v sijajnem finišu in oddal z nekaj metri naskoka štafeto palico drugemu tekaču Planine, Klinjarju. Oba prva tekača sta tekla odlično. Stoparice so pokazale, da sta ob tekl pod dve minuti, Košir celo 1:58 in nekaj desetink številnim gledalcem sta s svojo borbo nudila zares lep užitek. Sprito kratkega in deloma mehkega tekašča, je uspeh obeh tekačev sijajen. Tekalščice je namreč dolgo komaj nekaj nad 280 m. Drugi tekač Planine, Klinjar, je sijajno potegnil, toda kratka runda in tekači ob progi so ga zmotili, da je predčasno nehal, ko še ni pretekel cele proge. Klinjar se je potem zagnal znova, vendar one prednosti, ki jo je imel prej, ni mogel ohraniti. Tretji tekač Ilirije hitri Račič, je na 200 m prehitel Burjo, ki je tekel za Planino in tako je Ilirija v prav dobrem času tudi odnesla prvo mesto. Ti dve borbi sta bili najbolj značilni za današnji atletski meeting na Jesenicah. Tudi vse ostale točke so nudile prav lepe borbe in lep šport. Med mladino je prav veliko zanimanje za atletiko in tudi številni gledalci so vse popoldne z velikim zanimanjem sledili tekmam, dasi so se zaradi pomanjkljive organizacije tekme močno zavlekli čez poldne. Na igrišču je bilo vse živo. Atleti v najprejstnejših dresih so štartali v posameznih disciplinah in skušali doseči čim boljše uspehe. V posameznih disciplinah je nastopilo čez 150 tekmovalcev. Mirno lahko rečemo, da je bil to dosedaj najuspešnejši atletski meeting v letošnjem letu. Stevilo atletov in veliko zanimanje za atletiko nam dokazuje, da v tem športu Slovenci lahko še mnogo več dosežemo, kakor pa smo pokazali doslej. Treba bo le organizacijo atletike pri nas temeljito izpremeniti. Slovenska atletska zveza danes še daleč ne odgovarja svojemu namenu.

Tehnični rezultati so:

Tehnični rezultati

Tek 100 m sen. (finale), 11 tekmovalcev: 1. Račič Marko (Ilirija) 11.3; 2. Klinjar Janez (Planina) 11.8; 3. Medja Franc (Bratstvo) 12.0; 4. Dušan Sodnik (Ilirija) 12.8.

Tek 100 m juniorji (finale) 16 tekmovalcev: 1. Burja Tone (Planina) 12.1; 2. Molnar Miha (Kranj) 12.2; 3. Bačnik Marjan (Železničar, Maribor) 12.3; 4. Rutar Miloš (Kranj) 12.5.

Skok v višino seniorji (7 tekmovalcev): 1. dr. Casny (Planina) 167 cm; 2. Grošelj (Bratstvo) 157 cm; 3. Pribovšek (Bratstvo) 157 cm; 4. Molnar (Kranj) 157 cm.

Skok v daljino seniorji (12 tekmovalcev): 1. Klinjar (Planina) 596 cm; 2. dr. Casny (Planina) 588 cm; 3. Smolej (Planina) 573 cm; 4. Medja (Bratstvo) 553 cm.

Met kopja seniorji (9 tekmovalcev): 1. Mavsar (Planina) 62.59 m; 2. Urbančič (Planina) 43.92 m; 3. Sodnik (Ilirija) 41.01 m; 4. Mitrovič (Bratstvo) 40.83 m.

Moto-dirke na Jezerskem vrhu

Najboljši čas je dosegel Janko Šiška (Ilirija) 4:29,4/s

Kranj, 21. julija.

Danes so bile III. gorske motorne dirke na Jezerskem vrhu, ki pomenjajo velik razmah motorne športa na Gorenjskem.

Tudi danes so se pojavili na startu številni vozači in tekmovalci. Na strobo borbo in dobre rezultate je vplivalo tudi deževje, da se precej najboljših vojakov nahaaja pri vojakih. Škoda je tudi, da ni startal Cihlarš od Avto-kluba iz Ljubljane, ki si je lani priboril prehodni pokal in dosegel najboljši čas dneva. Glavna značilnost današnje dirke je ta, da je doseženi najboljši čas dneva slabši od lanskega. Sploh so vsi rezultati slabši od rezultatov prejšnjih let. Vozači sodijo, da je temu kriv slab bencin.

Pri dirkah so bili doseženi naslednji rezultati: Najboljši čas je dosegel Šiška Janko (Ilirija) na specialnem NSU stroju 350 ccm v času 4:29,4/s. Klubiški prvak je ostal Vinko Bar na motorju 350 ccm v času 5:02,3/s.

Kategorija do 125 ccm, turni: 1. Hinko Šimenc (Hermes) DKW 6:10,2/s; 2. Vinko Mrak (Hermes) DKW 6:58,1/s; 3. Alojz Bizjak (I. gor. motoklub) DKW 7:21.

Kategorija do 200 ccm, turni: 1. Rotar Martin (Hermes) na Ardiu 5:21,1/s; 2. Kavčič Virgilij (Hermes) na Monetu 5:29,1/s; 3. Podbreščak Drago (Hermes) Puch 5:30,3/s.

Prve atletske tekme SDZ v Kamniku

Seničar Ančka (Maribor, klas. gimn.) — prvakinja SDZ v atletiki

Prišel je 20. julij, dan prvega atletskega prvenstva SDZ. Ze v zgodnjih jutranjih urah so atletinje hodile po igriščih in marsikatera med njimi je pričakovala, da bo prvakinja. Posamezni krožki so že kar ljubosumno gledali druge, ker so pričakovali, da bo prvakinja med njimi. Vendar je v hudi konkurenci s sijajnim elanom zmagala simpatična Ančka Seničar (Maribor, klas. gimn.) ter si tako priborila naslov: **prvakinja SDZ v atletiki**. Za njo nista dosti zaostajali Tome Vikca in Marjanca Lavrenčič, obe odlični atletinji. Posebnega občudovanja je bila deležna Ančka Seničar, ki je pokazala izredno vztrajnost in požrtvovalnost, saj je nastopila skoraj v vseh disciplinah in se povsod krasno plasirala. Prav tako Tome Vikca in Lavrenčič Marjanca.

Navajamo samo nekaj prvih mest:

Skok v daljino: 1. Lavrenčič (Maribor klas.) 3.97 m; 2. Tome (Lj. II. drž.) 3.86 m; 3. Seničar (Maribor klas.) 3.74 m; 4. Musar (Lj. II. drž.) 3.70 m; 5. Čebulj (M. klas.) 3.66 m.

Točke: Maribor 24, Ljubljana 16.

Skok v višino: 1. Tome 125 cm; 2. Seničar 120 cm; 3. Lavrenčič 110 cm; 4. Žebot (M. klas.) 105 cm.

Točke: Maribor 24, Ljubljana 10.

Met kroglice: 1. Tome 8.36 m; 2. Škerlj (Lj. II. drž.) 6.61 m; 3. Seničar 6.35 m; 4. Musar (Lj. II. drž.) 5.62 m; 5. Fatur (Lj. II. drž.) 5.32 m.

Točke: Maribor 8, Ljubljana 32.

Met diska: 1. Tome 26.52 m; 2. Škerlj 18.40 m; 3. Saška (M. klas.) 18.09 m; 4. Čebulj (M. klas.) 16.30 m; 5. Tavčar (Lj. II. drž.) 14.85 m.

Točke: Maribor 15, Ljubljana 25.

Tek na 60 m: 1. Seničar 8.4; 2. Lavrenčič 8.7; 3. Tračnik (M. klas.) 9.1; 4. Kovač (Lj. II. drž.) 9.3; 5. Tavčar 9.2 (čas iz predteka).

Točke: Maribor 27, Ljubljana 13.

Tek na 100 m: 1. Seničar 14.2; 2. Lavrenčič 14.6; 3. Musar 15; 4. Kovač 15 (čas iz predteka); 5. Škerlj 15.1 (čas iz predteka).

Točke: Maribor 19, Ljubljana 21.

Končni izid dvoboja med Mariborom in Ljubljano II. drž. je 117:117 (remis).

Poleg atletike so nastopile tekmovalke tudi v plavanju.

50 m prosto: 1. Fišer Vera (Licej) 50.4; 2. Bercier Joža (Lj. II. drž.) 71.

50 m prsno: 1. Tračnik 55.2; 2. Fišer 55.8; 3. Žebot 59; 4. Šiška 59.2; 5. Čebulj 59.3.

100 m prsno: 1. Fišer 2.5; 2. Žebot 2.9.

Skupno: Maribor 40, Ljubljana 38 točk.

Naslov prvakinja SDZ v plavanju si je priborila odlična tekmovalka — simpatična Vera Fišer, ki je dosegla 29 točk.

Tečajnice so nastopile končno še v odbojki v dvoboju Maribor-Ljubljana. Kljub temu, da so Mariborčanke vodile vsakikrat z 7:0, so vedno proti koncu igre popustile zaradi nerazumljive treme in izgube.

1. Maribor-Ljubljana 15:13; 2. Maribor-Ljubljana 9:15; 3. Maribor-Ljubljana 15:9.

Met diska seniorji (8 tekmovalcev): 1. Jeglič (Planina) 36.47 m; 2. Skaza (Primorje) 33.65 m; 3. Klinjar (Planina) 32.80 m; 4. Mavsar (Planina) 30.05 m.

Met kroglice seniorji (14 tekmovalcev): 1. Jeglič (Planina) 11.52 m; 2. Klinjar (Planina) 11.50 m; 3. Pribovšek (Planina) 11.29 m; 4. Merala (Planina) 11.24 m.

Tek 400 m seniorji (6 tekmovalcev): 1. Klinjar (Planina) 53.2; 2. Glonar (Ilirija) 55.8; 3. Pohar (Bratstvo) 55.8; 4. Glonar J. (Ilirija) 57.8.

Tek 5000 m (8 tekmovalcev): 1. Kvas (Bratstvo) 16:28.6; 2. Bručan (Primorje) 16:36.2; 3. Zupan (Bratstvo) 16:44.0; 4. Benedičič (Ilirija) 17:15.0.

Troskok seniorji: 1. Smolej (Planina) 12.92; 2. Ahac (Gorenjec) 10.76.

Skok v višino jun. (9 tekmovalcev): 1. Milanović B. (Ilirija) 161 cm; 2. Fuman (Planina) 153; 3. Strupi (Pl.) 153; 4. Oblak (Pl.) 153.

Skok v daljino jun. (16 tekmovalcev): 1. Bačnik (Želez. Marib.) 601 cm; 2. Leban (Zel. M.) 585; 3. Bratuž (Pl.) 575; 4. Strupi (Pl.) 564.

Met kopja jun. (7 tekmovalcev): 1. Doganov (Pl.) 42 m; 2. Oblak (Pl.) 41.75; 3. Milanović B. (Ilir.) 39.75; 4. Bertioncelj (Gorenjec) 35.25.

Met diska jun. (8 tekmovalcev): 1. Urbančič (Pl.) 37 m; 2. Strupi (Pl.) 33.60; 4. Furman (Pl.) 31.60; 4. Milanović B. (Ilir.) 30.63.

Tek 1000 m jun. (6 tekmovalcev): 1. Megušar (Il.) 2:50.6; 2. Stana (Bratstvo) 2:55; 3. Sedej (Pl.) 2:59; izven: Kien (Primorje) 2:45.8.

Skok s palico (sen. in jun.): 1. Pribovšek (Br.)

313 cm; 2. Molnar Miha (Kranj) 278; jun: 1. Milanović B. (Il.) 287.

Troskok jun: 1. Vidic (Pl.) 12.02; 2. Strupi (Pl.) 11.48; 3. Jager (Il.) 11.28; 4. Milanović B. (Il.).

Stafeta 4x100: 1. Ilirija 46.8; 2. Planina 47.8; 3. Bratstvo 50.4.

Nogometaši

Pri tem športnem dnevu SK Bratstva seveda tudi ni manjkalo nogometašev. Nogomet je še vedno igra, ki privabi največ občinstva. Ze včeraj popoldne so se pomerili juniorji Kovinarja in sub-juniorji Bratstva. Zmagali so močnejši juniorji Kovinarja z 2:0.

Danes popoldne pa so takoj po končanem meetingu že začeli natepavati žogo. Kot prvi par so nastopili juniorji Železničarja iz Maribora in pa juniorji Bratstva. Domačini so goste iz Maribora odpravili z 7:0. Toda juniorji Železničarja so bili pravi otroci napram juniorjem Bratstva. Zmagali so mnogo močnejši juniorji Bratstva, dasi so mladi Mariborčani pokazali tehnično prav lepo in zadovoljivo igro.

Za njimi so takoj prišli na igrišče »rezervisti« Bratstva in pa nogometno moštvo iz Naklega — SK Naklo. Po trdi, ogorčeni borbi so gostje zmagali z 1:0. Zmago so zaslužili in tudi odgovarja poteku igre.

Gradjanski — Bratstvo 6:5 (4:3)

Glavno zanimanje je pa seveda veljalo Zagrebčanom. Dopoldne so jih kar z godbo počakali na kolodvoru! Po reklamni sodeč bi moralo nastopiti prvo moštvo Gradjanskega. O tem pa seveda ni bilo govora. Gradjanski je nastopil le s tremi igralci, ki so že igrali v prvem moštvo.

Sodniku Ehrlichu so se predstavili igralci v naslednji postavi:

Gradjanski: Cingula, Djukič, Suprina, Nedved, Pleše, Zalan, Rosandič, Poštaj, Zajec, Drvodelič, Rus.

Bratstvo pa: Brum, Ban, Knific, Razinger, Zavr, Smolej, Marn, Abram, Šiška, Rihter in Jančič.

Pred pričetkom tekme je tekmovalce in igralce ter občinstvo pozdravil predsednik kluba Božič, ki je tudi izročil najboljšemu atletu, ki je danes nastopil, Darku Mavsarju, lep pokal v trajno last.

V začetku igre se gostje iz Zagreba nikakor niso mogli znajti na igrišču; igrišče je sicer normalno dolgo, toda malo preozko. Spočetka so torej imeli glavno besedo domačini, ki so nekajkrat ostro napadli. V enem takih napadov je oster strel jamežiča proti голу prestrel igralce Gradjanskega z roko in to v šestnajstercu. Sodnik je seveda odmeril enajstmetrovko, ki jo je Zavr ob velikanskem navdušenju občinstva poslal neubranljivo v gol. Toda prvi dobiček ne gre nikoli v mojnike. Gostje so se po malem na igrišču znašli in se privadili. Ni trajalo dolgo in že so vodili z 3:0. Moštvo Gradjanskega je bilo tehnično mnogo boljše. Toda tudi to domačinom ni vzelo poguma. Z veliko požrtvovalnostjo so skušali nadomestiti to in zaradi česar so bili gostje v prednosti. Uspeh ni izostal. Marn in Janežič sta vsak s svojega krila v kratkem razdobju dvakrat s pravilnim in neubranljivim strelom izenačila na 3:3. Tik pred koncem prvega polčasa pa je prišel Gradjanski v vodstvo s sijajnim strelom desne zveze, Puštaja, ki je presenetil vratarja Bratstva, Bruna, s kakih 40 m. Gol je bil zares lep.

Med odmorom je, kakor smo že zgoraj omenili, bila na sporedu balkanska štafeta. Rezultat te štafete je bil: 1. Ilirija 3:28; 2. Planina 3:29; 3. Ilirija II. 3:45; 4. Bratstvo 3:48.

Drugi polčas je v glavnem nudil isto sliko, kakor prvi polčas. Prve četrt ure je pripadlo Bratstvu, ki je v tem delu igre v 7. minuti po desnem krilu Marnu izenačil rezultat na 4:4. Nato so prišli na vrsto gostje, ki so v kratkem povišali na 4:6. Zadnje četrt ure pa je spet v glavnem pripadlo Bratstvu, ki je iz gneče pred golom znižalo rezultat na 5:6. Kljub ostrim napadom, se pa Bratstvu ni posrečilo zabiti še enega gola in doseči neodločen rezultat. Sicer pa rezultat povsem odgovarja poteku igre.

Tekmo je sodil prav dobro Ljubljčan Ehrlich, ki je takoj spočetka v kali zatri vsak poskus surove igre.

Pokalna tekma za Slovenski pokal

Murska Sobota, 21. jul.

Na igrišču SK Mure je bila danes popoldne pokalna tekma med ISSK Mariborom in SK Muro. Ta tekma bi morala biti že lani jeseni, pa je bila preložena na danes. Oba nasprotnika sta nastopila pri današnji tekmi z nekaterimi novimi močmi, ki so popolnoma ustrezale pričakovanju. Maribor je imel rahlo terensko premoč, vendar njegovi napadalcii niso znali izkoristiti zrelih prilik. Najboljšo formacijo je imel Maribor v ožji obrambi, kjer sta se posebno izkazala branilca. Mura je igrala na polju z elanom in požrtvovalnostjo, vendar je bilo to premalo za zmago.

Ljubljana — Kranj 3:1

Kranj, 21. julija 1940.

Danes popoldne ob 5 je bila na igrišču SK Kranja nogometna tekma med SK Ljubljano in SK Kranjem za zvezni pokal. Ljubljana je zmagala s 3:1. Igra je bila na obeh straneh ves čas zel olepa, vendar Kranjčani niso znali izkoristiti nekaj ugodnih situacij pred golom. Deloma je vzrok poraza tudi, ker je več igralcev pri vojakih, ostalim pa primanjkuje treninga. Revazna tekma bo prhodno nedeljo v Ljubljani.

Prvenstvo Maribora in Zagreba v ženski lahki atletiki

Maribor, 21. julija.

Danes je bil v Mariboru ženski atletski miting, ki so se ga udeležile vse količak pomembne atletinje iz države. Pri tej priliki so bili doseženi nekateri resnično odlični rezultati, med katerimi dosega čas Babičeva na 800 m absolutno mednarodno znamko. V Babičevi dobiva naša atletika prvo resnično »marko«.

V naslednjem nekaj rezultatov:

Met kroglice: 1. Neferović, Hašk (Zagreb), 9.68; 2. Pold Lovše (Maraton, Maribor) 9.17; 3. Reinz (Rapid, Maribor) 8.67.

Skok v višino z zaletom: 1. Brandstätter, Rapid, 1.35; 2. Sentjurs, Železničar, 1.30; 3. Neferović, 1.30.

Tek 60 m: 1. Brandstätter, Rapid 8.2; 2. Veselič (Zel.) 9.3; 3. Miller, Osijek, 9.4.

Met diska 1 kg: 1. Neferović, Hašk, 33.64; 2. Starnad, (Zel.), 27.54; 3. Tome, Planina, 27.13.

Tek 100 m: 1. Brandstätter, Rapid, 13.5; 2. Sentjurs (Zel.) 13.7 in 3. Muraus (Zel.) 13.7.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Sentjurs (Zel.) 4.44; 2. Muraus (Zel.) 4.35; 3. Heller, Rapid

4.10.

Met kopja: 1. Gerlak (Rapid, Osijek) 27.71; 2. Neferović (Hašk, Zagreb) 27.33; 3. Pold Lovše (Maraton, Maribor) 25.20.

Stafeta 4 krat 100 m: 1. SK Železničar (Sentjurs, Babič, Veselič, Muraus) 56 sek.; 2. Rapid (Maribor) 58.8; 3. Rapid, Osijek.

Tek na 800 m: Pri teku je Babič (Železničar) dosegla čas 2:38.4. Pri tem teku je Babičeva, dasi je tekla sama, postavila nov državni rekord.

Posamezni klubi so si priborili po točkah: SK Železničar 33 točk, Rapid, Maribor 23, Hašk, Zagreb 14, Rapid, Osijek 9, SSK Maraton, Maribor 4, Planina, Ljubljana 1 točko.

Mariborske atletinje pa si med seboj dele točke takole: 1. Železničar 39, Rapid 29, Maraton 13 točk.

Na koncu tekmovanja je se predsednik Zenske atletske zveze dr. Mlinarič iz Zagreba zahvalil atletkam za udeležbo. Nato je razdelil kolajne. Posebno pa je čestital državni prvakinji Babičevi. Obenem je izrazil upanje, da se bodo na državnem prvenstvu spet vsi našli in videli.